

مصادر زندگانی شیخ طوسی

به پاس بزرگداشت نهصد و پنجاهمین سال ازتعالی شیخ الطائفه

قسمت دوم

ناصرالدین انصاری قمی

- ب - شیخ طوسی در آثار فارسی (م ۱۴۰۲ق) و صاحب آثار بسیار مفید و ۱۸۷ - آشنایی با حوزه‌های علمی شیعه در طول تاریخ
- فرآوان، ۴ جلد، چاپ اول، قم ۱۴۰۰، ج ۳ ص ۶۴-۶۵.
- سید حجت موحد ابطحی، چاپ اول، اصفهان ۱۴۰۷ق، ج ۱، ص ۲۶۸-۲۷۴.
- ۱۸۹ - آشنایی با قرآن و متون اسلامی، دفتر تحقیقات وزارت آموزش و پرورش، ۱۸۷ ص، چاپ گلشن، تهران ۹۸، ۹۹، (گوید: تهذیب شامل ۳۹۶ باب و ۱۳۹۸۸ حدیث و استبصار شامل ۸۳۰ باب و ۵۵۵۸ حدیث می‌باشد).
- ۲۸۸ - آشنایی با علوم اسلامی، استاد شهید مرتضی مطهری (شهادت ۱۳۹۹ق) از شاگردان آیت الله بروجردی (۱۲۹۹-۱۳۸۰ق) و حضرت امام خمینی (م ۱۴۰۹ق) و علامه طباطبایی ۱۹۰ - ادوار فقه محمود شهابی (م ۱۴۰۷ق)، چاپ

دوم، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۷ق،
ص ۴۷، ۵۳۲

۱۹۱ - با دانشمندان شیعه و مکتب آنها
آشنا شویم

سید جواد امیری اراکی، ج ۳،
(ج ۳: ۱۶۰ ص) دفتر انتشارات اسلامی،
قم ۱۳۶۲ش، ج ۳، ص ۴۸-۵۸.

۱۹۲ - تاریخ فرق اسلامی

محمد نجمی زنجانی (در آن از
نظریات مرحوم شیخ در حجیت خبر واحد
و شرایط و خصوصیات آن بحث کرده
است)، انتشارات دانشگاه تهران (ش
۶۷۴)، تهران، ج ۱، ص ۱۳۶،
۱۸۳-۲۶۱.

۱۹۳ - تممة المنتهی فی وقایع ایام الخلفاء
حاج شیخ عباس قمی

(۱۲۹۰-۱۳۵۹ق) از شاگردان بزرگ
محدث نوری و صاحب مفاتیح الجنان و
سفینه البحار، تصحیح: علی محدث زاده
(این کتاب به عنوان جلد سوم «منتهی
الآمال فی تواریخ النبی والآل» تألیف گشته
است)، انتشارات دآوری، قم ۱۳۹۷ق،
ص ۴۵۰.

۱۹۴ - تحفة الأحباب فی نوادر آثار
الأصحاب

حاج شیخ عباس قمی (م ۱۳۵۹ق)،
دارالکتب الاسلامیه، تهران ۱۳۶۹ق، ص
۳۲۳-۳۲۵.

۱۹۵ - ترجمه «روضات الجنات»

سید محمد باقر موسوی اصفهانی

خوانساری (م ۱۳۱۳ق) ترجمه: محمد باقر
ساعدی خراسانی، کتابفروشی اسلامیة،
تهران ۱۴۰۲، ج ۷، ص ۱۵۰-۱۸۰.

۱۹۶ - ترجمه سنن النبی (ص)

علامه سید محمد حسین طباطبایی
(۱۳۲۱-۱۴۰۲ق) صاحب تفسیر
گرانقدر المیزان فی تفسیر القرآن در ۲۰
جلد و کتب فراوان دیگر، ترجمه: محمد
هادی فقهی، چاپ دوم، کتابفروشی
اسلامیه، تهران ۱۴۰۸ق، ص ۲۳ (مقدمه،
شماره ۹، تحت عنوان ابوجعفر).

۱۹۷ - ترجمه تلخیص البیان عن مجازات
القرآن

سید شریف رضی جامع نهج البلاغه
(م ۱۴۰۶ق)، ترجمه: سید محمد باقر
سبزواری، انتشارات دانشگاه تهران
(شماره ۱۰۹)، تهران ۱۳۲۸ش، ص ۷.
۱۹۸ - ترجمه الغدیر فی الکتاب والسنة
والادب

علامه شیخ عبدالحسین امینی نجفی
(م ۱۳۹۰ق) صاحب «سیرتنا و سنتنا» و
«شهداء الفضیله»، ترجمه: سید محمد
تقی واحدی، چاپ اول، چاپخانه
حیدری، تهران ۱۳۸۱ق، ج ۱، ص ۱۴۲
و ۱۴۳.

۱۹۹ - ترجمه معتقد الإمامیه

سید ابوالکارم حمزة بن زهرة حلبی
(۵۱۱-۵۸۵ق) صاحب «غنیة النزوع
الی علمی الاصول والفروع»، ترجمه: سید
محمد مشکات (م ۱۴۰۰ق) تهران

۱۳۸۲ق/۱۳۴۰ش، (مقدمه) ص ۶، ۷، ۱۳ و ۱۷.

۲۰۰ - جامع الأنساب

سید محمد علی روضاتی، اصفهان

۱۳۷۶ق، ج ۱، ص ۲۰.

۲۰۱ - جهاد اکبر (به انضمام حکومت اسلامی)

حضرت امام خمینی ره (۱۳۲۰ -

۱۴۰۹ق)، جیبی، بی تا، بی جا، بی نا،

ص ۲۴۴-۲۴۵، (می فرماید: شیخ تا سن

۵۲ سالگی در درس سید مرتضی حاضر

می گردید.)

۲۰۲ - حساسترین فراز تاریخ یا داستان غدیر

ترجمه و نگارش: جمعی از دبیران

خراسان، تفریظ: علی اکبر فیاض

(صاحب «تاریخ اسلام») چاپ اول،

۱۳۸۱ق، ص ۱۲۴ و ۱۲۷.

۲۰۳ - خدمات متقابل اسلام و ایران

استاد شهید مرتضی مطهری، (ش

۱۳۹۹ق)، چاپ دوم، دفتر انتشارات

اسلامی، قم ۱۴۰۴ق، ص ۴۰۷ و ۴۲۰،

۴۳۰ - ۴۳۱^۱.

۲۰۴ - دانشمندان و سخن سرایان فارس

محمد حسین رکن زاده (آدمیت)،

۱۳۳۸ش، ج ۳، ص ۲۴۳.

۲۰۵ - درایة الحدیث

کاظم مدیر شانه چی (صاحب

«مزارات خراسان» و «علم الحدیث»)

(پاورقی) ص ۶۰ و ص ۱۴۱.

۲۰۶ - درایة فارسی یا هدیه المحصلین

علی اکبر مروج الاسلام خراسانی،

چاپ دوم، تهران ۱۳۷۷ق، ص

۲۲۰-۲۳۷.

۲۰۷ - دفاع از اسلام و روحانیت

محمد علی انصاری قمی

(۱۳۲۹-۱۴۰۵ق) صاحب نهج البلاغه

منظوم در ۱۰ ج، اختران ادب، دیوان

اشعار، آینه دل، ترجمه غررالحکم و...

وزیری، ۲ ج، قم ۱۳۵۵ش، ج ۲، ص

۲۲۵ (پاورقی)

۲۰۸ - راهنمای دانشوران

سید علی اکبر برقمی (م ۱۴۰۸ق)

صاحب «بامداد روشن» و «کاخ

دلاویز» و...، ۳ ج، قم ۱۳۶۸، ج ۲،

ص ۱۱۸-۱۲۰.

۲۰۹ - راهنمای سعادت (ترجمه کتاب

«کشف المحجة لثمره المهجة»)

سید رضی الدین ابوالقاسم علی بن

موسی بن جعفر بن طاوس حسینی

(۵۸۹-۶۶۴ق)، ترجمه: سید محمد باقر

شهیدی، ۱۳۸۲ق، ص ۱۶۱.

۲۱۰ - ریحانة الادب فی تراجم المعروفین

بالکنية اواللقب

شیخ محمد علی مدرس خیابانی

(م ۱۳۷۳ق) صاحب آثار فراوانی از قبیل:

غایة المنی، دیوان المعصومین، فرهنگ

۱ - متن این مقاله با متن مقاله آشنایی با علوم

اسلامی یکسان است.

بهارستان، قاموس المعارف، ج ۶، چاپ اول، تهران ۱۳۶۷ق، ج ۲، ص ۳۹۹-۴۰۱.

۲۱۱- ریاض السياحه

حاج زین العابدین شیروانی (۱۱۹۴-۱۲۵۳ق) صاحب بستان السياحه و حدیقه السياحه، تهران، ۱۳۳۹ش، ص ۲۵.

۲۱۲- زندگانی آیت الله بروجردی

علی دوانی، قم ۱۳۸۱ق، ص ۲۰، ۱۰۰، ۱۲۲، ۱۲۴.

۲۱۳- زندگانی و شخصیت شیخ انصاری

مراد شیخ مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱ق) صاحب فرائد الاصول و متاجرو... است. مرتضی انصاری، چاپ اول، تهران ۱۳۸۰ق، ص ۱۲۸.

۲۱۴- زندگی نامه شیخ طوسی

شیخ آقا بزرگ تهرانی (م ۱۳۸۹ق) «ترجمه حیاة الشیخ الطوسی» که به عنوان مقدمه تفسیر «تبیان» نگاشته است، ترجمه: علیرضا میرزا محمد و سید حمید طبیبیان، فرهنگستان ادب و هنر ایران، تهران ۱۴۰۲ق.

۲۱۵- زیربنای تمدن و علوم اسلامی

عبدالرحیم عقیقی بخشایشی، دفتر نشر نوید اسلام، تهران، ص ۱۵۰-۱۷۰.

۲۱۶- سه مقاله در تاریخ تفسیر و نحو

سید محمد باقر حجتی، بنیاد قرآن، تهران ۱۴۰۲ق/ ۱۳۶۰ش، ص ۱۰۵-۱۰۶.

۲۱۷- سید رضی مؤلف نهج البلاغه

علی دوانی، چاپ سوم، دفتر انتشارات اسلامی، قم ۱۴۰۶ق، ص ۱۶۵.

۲۱۸- سیمای فرزنانگان

رضا مختاری، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، قم ۱۳۶۳ش، ج ۳، ص ۴۷ (پاورقی)، ص ۵۳۲.

۲۱۹- شیخ آقا بزرگ

محمدرضا حکیمی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، (تاریخ مقدمه: ۱۳۵۴ش)، ص «نورده».

۲۲۰- شیعه و پایه گذاری علوم اسلامی (ترجمه کتاب الشیعة و فنون اسلام)

علامه سید حسن صدر کاظمی (۱۲۷۲-۱۳۵۴ق)، ترجمه: سید محمد مختاری سبزواری، انتشارات روزبه، تهران ۱۳۹۹، ص ۴۶، ۵۹، ۹۴، ۹۷.

۲۲۱- علم الحدیث

کاظم مدیر شانه چی، دانشگاه فردوسی، (ش ۱۰ از سلسله انتشارات) مشهد ۱۳۹۶ق/ ۱۳۵۴ش، ص ۱۵، ۷۳، ۷۸، ۷۹، ۸۰ و...

۲۲۲- علمای بزرگ شیعه از کلینی تا

خمینی^۲ م. جرفادقانی، چاپ اول، قم، ۱۴۰۶ق،

۲- بر این کتاب نقدی توسط رضا مختاری در مجله کیهان اندیشه شماره ۹ ص ۱۰۰-۱۰۹ نگاشته شده است.

ص ۲۵-۲۷.

۲۲۳ - فروغ هدايت

(ترجمه كتاب «مصباح الهداية في اثبات الولاية») آيت الله ميرسيد على بهبهاننى صاحب حاشية عروة الوثقى و وسيلة النجاة و... (۱۳۰۳-۱۳۹۵ق) ترجمه: على دوانى، ۴۱۵ص، چاپخانه، علميه، قم ۱۳۴۶ش، ص ۱۹۹ (پاورقى).

۲۲۴ - فرهنگ فارسى

محمد معين، (م ۱۳۵۰ ش)، موسسه انتشاراتى اميركبير، تهران ۱۳۶۰ ش، ج ۵ (اعلام)، ص ۱۱۰۲ (تحت عنوان ۲- طوسى).

۲۲۵ - فرهنگ گيلانى

شيخ مرتضى مدرس گيلانى، ۱۳۳۸ق/۱۳۳۸ش، ص ۵۹۸.

۲۲۶ - فقهاى نامدار شيعه ۳

عبدالرحيم عقيقى بخشايشى، چاپ اول، قم ۱۴۰۵ق، ص ۶۷-۷۸. ۲۲۷ - فوايد الرضويه فى احوال العلماء المذهب الجعفرىه

حاج شيخ عباس قمى، تهران، ص ۴۷۰-۴۷۳

۲۲۸ - فهرست كتابخانه مدرسه على سپهسالار

ضياء الدين بن يوسف حدائق شيرازى، چاپ اول، تهران ۱۳۵۵ق، ج ۱ ص ۶۶، ۷۰، ۷۰، ۱۰۹، ۱۶۸، ۱۷۱، ۲۰۲، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۴، ۲۶۲، ۳۴۳، ۳۶۵، ۴۳۰، ۵۲۳، ۵۳۱، ۵۳۳ و ۵۶۷؛ ج ۲

ص ۷۶، ۱۲۰، ۱۲۳، ۲۷۳.

۲۲۹ - فهرست كتابخانه مدرسه فيضيه

مجتبى محمدى عراقى، ج ۱ ص ۲۷ و ۱۸۱، ج ۲ ص ۲۹۲، ۳۲۰، ۳۶۴، ۳۷۴ و ۴۰۰.

۲۳۰ - فهرست كتابخانه مركزى دانشگاه تهران

ترتيب و تأليف: محمد تقى دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۳۹ش/۱۳۸۱ق، ج ۸، ص ۸۳، ۱۸۸، ۲۵۹، ۴۷۴؛ ج ۹، ص ۸۶۴، ۸۷۳.

۲۳۱ - فهرست كتابخانه مشكات

تهيه و تنظيم: علينقى منزوى، انتشارات دانشگاه تهران (شماره ۱۶۸) تهران ۱۳۷۴ق، ج ۲، ص ۱۶، ۱۶۰، ۱۶۳، ۲۵۰، ۲۵۳، ۲۶۷، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۲، ۳۰۴، ۳۰۵، ۴۶۸، ۴۷۲، ۴۸۳، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۶، ۵۲۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۶۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۹، ۵۸۱، ۶۰۵، ۶۱۴، ۶۲۹، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۸۸. براى كتابخانه فهرستى نيز توسط محمد تقى دانش پژوه تنظيم گرديده كه توسط دانشگاه تهران به چاپ رسيده است. ۲۳۲ - فهرست مقالات فارسى

۳ - بر اين كتاب نقدى توسط رضا مختارى در مجله كيهان انديشه شماره ۳ ص ۷۳ - ۸۴ نوشته شده است.

ش ص ۵۰ و ۵۷ و ۱۷۲ و ۲۹۱ و ۴۱۵ و ۴۷۸ و ۴۹۷.

۲۳۷ - فیض العلام فی عمل الشهور و وقایع الایام

حاج شیخ عباس قمی (م ۱۳۵۹ق)
کانون انتشار، تهران ۱۳۹۳ق/۱۳۵۱ش،
ص ۱۶۳.

۲۳۸ - قصص العلماء

میرزا محمد تنکابنی (م ۱۳۰۲ق) از
شاگردان سید ابراهیم موسوی قزوینی صاحب
«ضوابط الاصول»، کتابفروشی علمیه
اسلامیه تهران ۱۳۹۶ق، ص
۴۱۴-۴۱۶.

۲۳۹ - گنج دانش

محمد تقی خان معتمد السلطان،
حکیم مینی، چاپ سنگی، تهران ۱۳۰۵
ق، ص ۳۳۷.

۲۴۰ - گنجینه دانشوران

احمد رحیمی. وزیر، ۲۲۱ص،
چاپخانه قم، ۱۳۳۹ ش، ص ۶۷-۷۰.
در آن گوید: کرسی تدریس شیخ را که از
ناحیه ملک رحیم بویه اهدا شده بود، و
منبری بود خاتم کاری و منبت، از بهترین
شاهکارهای هنرمندان خاتم کار ایران، در
این حریق طعمه آتش گشت.

۲۴۱ - گنجینه دانشمندان

محمد رازی (او کتاب غیبت شیخ
طوسی را به نام «تحفه قدسی» ترجمه
نموده است)، ۸ جلد، کتابفروشی اسلامی،
تهران ۱۳۶۶ق، ج ۷، ص ۲۴۹.

ج افشار، انتشارات دانشگاه تهران
(شماره ۶۱۷)، ۱۳۸۱ق، ج ۱، ص ۷۱،
۴۸۱، ۴۸۲.

۲۳۳ - فهرست کتابخانه حضرت امام
رضاع

ترتیب و تنظیم: هیئت مدیره
کتابخانه، چاپ اول، ۱۳۴۵ق، ج ۲،
ص ۷۴، ۱۲۰، ۱۳۸، ۱۷۴، ۱۹۴، ۲۰۲،
۲۸۴؛ ج ۴ ص ۵۳؛ ج ۵ ص ۱۹، ۵۵،
۲۳۰، ۳۷۲، ۴۱۸، ۵۵۳، ۶۰۸.

۲۳۴ - فهرست کتابهای چاپی عربی

خان بابا مشار، وزیری،
۱۰۱۴ص+۱۰۹ص اعلام، چاپخانه
نگین، تهران ۱۳۴۴ش، ص ۴۷، ۸۷،
۱۰۶، ۱۵۸، ۲۱۴، ۲۲۸، ۲۵۳، ۲۵۸،
۲۸۶، ۳۳۶، ۳۳۷، ۴۰۱، ۴۱۳، ۴۶۹،
۶۵۲، ۷۸۲، ۸۵۴، ۹۱۴، ۹۵۶، ۹۶۷،
۹۷۳.

۲۳۵ - فهرست نسخه های خطی کتابخانه
حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی

سید احمد حسینی، ج ۱/۱۰۰، ۲۵۵،
۲۸۸، ۳۱۳، ۳۵۳، ۳۵۵، ۳۶۸، ۲۶۵،
۳۰۴، ۴۱۴، ۱۳۹، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳،
۲۵۹؛ ج ۲/۱۷۱، ۱۶۶، ۱۸۱، ۱۳۹،
۱۴۰ و مجلدات دیگر.

۲۳۶ - فهرست نسخه های خطی کتابخانه
دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی
دانشگاه تهران

محمد تقی دانش پژوه، انتشارات
دانشگاه تهران (شماره ۶۵۱) تهران ۱۳۳۹

۲۴۲ - لغت نامه

علی اکبر دهخدا قزوینی
(۱۲۹۷-۱۳۷۵ق) صاحب امثال و حکم، چاپخانه مجلس، تهران ۱۳۲۵ش، ج ۱، ص ۳۹۱، ۳۹۲.

۲۴۳ - مؤلفین کتب چاپی

خان بابامشار، ۶ جلد، وزیری، تهران، ۱۳۸۵ق، ج ۵، ص ۴۰۲-۴۰۶.

۲۴۴ - مجالس المؤمنین

قاضی سید نورالله مرعشی تستری، (شهادت: ۱۰۱۹ق) ۲ ج، وزیری، کتابفروشی اسلامیة، تهران ۱۳۹۶ق، ج ۱ ص ۴۸۰.

۲۴۵ - مشاهیر دانشمندان اسلام

(ترجمه الکنی واللقاب) حاج شیخ عباس قمی، ترجمه: محمد باقر کمره‌ای و محمد جواد نجفی، کتابفروشی اسلامیة، تهران ۱۳۹۳ق، ج ۳، ص ۳۸۴-۳۸۶ (ش ۱۱۵۰).

۲۴۶ - مفاخر اسلامی

علی دوانی، ۴ ج، وزیری انتشارات امیرکبیر، تهران ۱۴۰۵ق/۱۳۶۳ش، ج ۳، ص ۳۶۶-۳۸۶.

۲۴۷ - مقدمه‌ای بر فقه شیعه، کلیات و کتابشناسی

سید حسین مدرّسی طباطبایی (اصل: انگلیسی)، ترجمه: محمد آصف فکرت، وزیری، ۴۴۷ ص، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، مشهد ۱۳۶۸، ص ۴۹-۵۲، ۷۷-۸۱.

۲۴۸ - مقدمه ترجمه «النهاية في الفقه»

شیخ الطائفة طوسی (۳۸۵-۴۶۰ق) ترجمه: سید محمد باقر سبزواری، انتشارات دانشگاه تهران (شماره ۲۵۰)، ۱۳۷۳ق.

۲۴۹ - مقدمه «الفهرست»

شیخ الطائفة طوسی، مقدمه: محمود رامیار، دانشگاه مشهد، ۱۳۹۳ق/۱۳۵۱ش، ص ۱۱.

۲۵۰ - منتخب التواریخ

محمد هاشم بن محمد علی خراسانی (م ۱۳۵۲ق)، صاحب «وسيلة الامان من تسویلات الشیطان»، کتابفروشی اسلامیة، تهران، ص ۱۷۳.

۲۵۱ - مهدی موعود

(ترجمه جلد ۱۳ بحار الانوار علامه مجلسی)، ترجمه: علی دوانی، چاپ بیستم، دارالکتب الاسلامیه، تهران ۱۴۰۶ق/۱۳۶۴ش ص ۱۸۸ (پاورقی)

۲۵۲ - میرحامد حسین

محمد رضا حکیمی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۴۰۱ق، ص ۴۵.

۲۵۳ - وحید بهبهانی

علی دوانی، قم، ۱۳۷۸ق، ص ۶۰، ۶۱.

۲۵۴ - وفیات العلماء

۴ - نیز کتاب «زمین در فقه اسلامی» از ایشان ج ۱ ص ۵۸-۶۳ (متن هردویکسان است).

حسین جلالی شاهرودی، چاپخانه
خراسان، مشهد، ص ۲۸-۲۹.

۲۵۵ - وقایع السنین والاعوام

سید عبدالحسین حسینی خاتون آبادی
(۱۰۳۹-۱۱۰۵ق)، مقدمه: آیت الله
نجفی مرعشی و حاج شیخ ابوالحسن
شعرانی (م ۱۳۹۳ق)، وزیری، ص ۶۴۰
کتابفروشی اسلامیة، تهران ۱۳۵۲ش،
ص ۲۶۸ (ضمن وقایع سال ۴۶۰هـ)

۲۵۶ - هدایة الانام الی وقایع الایام (به
انضمام جهل حدیث)

حاج شیخ عباس قمی، سنگی (نسخ)
۸۹+۷۱ص، علمی، تهران. ۱۳۶۷ق،
ص ۱۰۹ (در آن فرماید: مجتهدین
شاگردان او (شیخ) از خاصه زیاده از
سیصد نفر بودند...)

۲۵۷ - هدیه الاحباب فی ذکر المعروفین
بالکنی واللقاب والانساب

حاج شیخ عباس قمی، تهران
۱۳۷۴ق/۱۳۳۲ش، ص ۱۳.

۲۵۸ - هزاره شیخ طوسی

تهیه و تنظیم: علی دوانی، ۲ جلد،
چاپ دوم، مؤسسه امیرکبیر، تهران،
۱۴۰۴ق، ۵۸۳ص (حاوی برخی مقالات
ارائه شده به اولین کنگره هزاره ولادت
شیخ طوسی، دانشگاه فردوسی - مشهد
۱۳۸۵ق)

۲۵۹ - یادداشتهای قزوینی

میرزا محمدخان قزوینی
(م ۱۳۶۹ق)، تحقیق و تنظیم: ایرج

افشار، انتشارات دانشگاه تهران،
۱۳۷۶ق، ج ۳، ص ۲۳۰

۲۶۰ - یادنامه شیخ طوسی

به اهتمام: محمد واعظ زاده خراسانی
(او «جمل العلم والعقود») شیخ الطائفه را
به فارسی ترجمه نموده است) ۳ جلد، جلد
اول ۴۱۲ص؛ ج دوم ۸۱۰ص بنسام
الذکری الالفیة للشیخ الطوسی شامل
مقالات عربی (جلد سوم ۸۹۲+۶۶ص
(فهرست اعلام) + ۵۷ص (مقالات
انگلیسی و آلمانی) دانشگاه مشهد ۱۳۴۸
ش،

برخی از مقالات فارسی آن عبارتند از:

۱ - اصول و مبانی کلامی شیخ
طوسی: عبدالمحسن، مشکاة الدینی.

۲ - الهامی از شیخ طوسی: آیت...
شهید مرتضی مطهری (ش ۱۳۹۹ق)

۳ - امتیازات تبیان شیخ طوسی:
حسین عمادزاده.

۴ - امتیازات شیخ الطائفه: سید
محمد علی روضاتی.

۵ - بررسی مؤلفات شیخ طوسی، سید
هاشم رسولی محلاتی

۶ - بلخ یکی از پایگاههای علوم
اسلامی در عصر شیخ طوسی و قبل و بعد

از آن، عبدالحی حبیبی.

۷ - تأثیر زمان و مکان شیخ در

۵ - بر این کتاب نقد و اضافات فراوانی توسط
ناصر باقری بیدهندی نگاشته شده است.

- تکوین شخصیت او، اکبر دانا سرشت.
- ۸ - چند نکته تاریخی راجع به زندگی شیخ طوسی، محمد علی روضاتی.
- ۹ - خراسان سرزمینسی که شیخ طوسی را پروراند (شعر)، غلامرضا قدسی (م ۱۴۱۰ق)
- ۱۰ - رجال الهی و شجره نور، نمونه‌ای از مطالعات درباره شیخ اجل طوسی بزرگوار، میرزا خلیل کمره‌ای (م ۱۴۰۵ق)
- ۱۱ - رجال عصر شیخ طوسی، محمد باقر ساعدی.
- ۱۲ - سیری در زندگی شیخ طوسی از طوس تا نجف، علی دوانی.
- ۱۳ - شخصیت شیخ طوسی، سید محمد باقر سبزواری.
- ۱۴ - شرح حال و آثار شیخ طوسی، محمد واعظ زاده خراسانی.
- ۱۵ - شیخ الطائفه ابوجعفر طوسی و نقش وی در علوم اسلام، عباس فیض (م ۱۳۹۵).
- ۱۶ - شیخ طوسی در درخشان‌ترین عصر علمی و فلسفی اسلام، حسین خراسانی.
- ۱۷ - شیخ طوسی و حقوق تطبیقی، دکتر محمد خزائی.
- ۱۸ - شیخ طوسی و عده الاصول، دکتر ابوالقاسم گرجی.
- ۱۹ - طوس زادگاه شیخ طوسی،
- عبد الحمید مولوی.
- ۲۰ - قاعده لطف از نظر شیخ طوسی، محمد تقی جعفری.
- ۲۱ - کتاب غیبت شیخ طوسی و سیر تاریخی مسئله غیبت امام زمان (عج)، ابراهیم امینی.
- ۲۲ - محیط پرورشی شیخ طوسی، محمد محیط طباطبائی.
- ۲۳ - مردی بزرگ و عزمی بزرگتر: سید محمود کاخکی.
- ۲۴ - مقام شیخ طوسی در علم تفسیر، دکتر حسین کریمان.
- ۲۵ - مقام فقهی شیخ طوسی در سه کتاب پیرارج وی: نه‌ایه، خلاف، مبسوط، سید رضا صدر (این مقاله به صورت کتابی تحت عنوان «نگاهی به آثار فقهی شیخ طوسی» و با مقدمه علی دوانی در ۹۲ صفحه رقی سال ۱۳۴۹ ش. در قم به چاپ رسیده است)
- ۲۶ - مقدمه‌ای بر تلخیص الشافی شیخ طوسی، دکتر مهدی محقق.
- ۲۷ - مکتب کلامی شیخ الطائفه، جعفر زاهدی.
- ۲۸ - نفایس مخطوطات شیخ طوسی، کاظم مدیر شانه چی.
- ۲۹ - نکاتی چند راجع به شیخ طوسی: عباس مخبر دزفولی.
- ۳۰ - واژه‌های پارسی قرآن و تفسیر تبیان شیخ طوسی: آذرتاش آذرنوش.
- ۳۱ - هزاره شیخ طوسی: سید محمد

- محيط طباطبائی .
- عبدالله بن عبدالقادر بلفقيه علوی .
- ۱۳ - الشيخ الطوسى من العلماء الذين يتبعون القول بدليله: عبدالحميد السائح .
- ۱۴ - فن التعبير عند الطوسى: سيد صالح عظيمة .
- ۱۵ - مخطوطات الطوسى في مكاتب استانبول: عبدالقادر قره خان .
- ۱۶ - الشيخ طوسى شعلة من مشكاة النبوة المحمدية: حاج ميرزا خليل كمره اى (م ۱۴۰۵ق)
- ۱۷ - شيخ الطائفة ابو جعفر الطوسى و بغض مسائل الفقه: صغير حسن معمومى .
- ۱۸ - نموذج من ترتيب اسانيد تهذيب الاحكام للامام الاكبر آيت الله البروجردى: تنظيم: حسن نورى همدانى . مقدمه: محمد واعظ زاده خراسانى .
- ۱۹ - التفسير بالرأى، معناه، تاريخه، حدوده المشروعه ورأى الشيخ الطوسى فيه: سيد جعفر شهيدى .
- ۲۰ - رسالة حول اجماعات الشيخ الطوسى للشهيد الثانى: اخراج: محمد تقى دانش پزوه .
- برخى مقالات به زبان بيگانگانه
- ۱ - شيخ طوسى و مستشرقين (انگليسى): جرج عطيه .
- ۲ - نقش شيخ طوسى در تكامل علم نظرى حقوقى در شيعه (انگليسى): چارلز آدامز .
- ۱ - رساله شكر و تقدير: آيت الله سيد ابوالقاسم خويى .
- ۲ - شيخ الشريعه (شعر): سيد محمد جمال هاشمى گلپايگانى .
- ۳ - منهج الطوسى فى تفسير القرآن: شيخ محمد حسن آل ياسين .
- ۴ - اجازة مطولة من المجلسى الاول للثانى ترد اكثر من اربعين طريقاً الى الشيخ الطوسى . مقدمه: محمد واعظ زاده خراسانى .
- ۵ - المدرسة الكلامية، آثار الشيخ الطوسى و آرائه الخاصة بهذا العلم: علاء الفاسى
- ۶ - سلسلة طرق الرواية الى الطوسى: آيت الله سيد شهاب الدين مرعشى نجفى .
- ۷ - مآثر الشيخ الطوسى على سير دعوة التقريب: شيخ محمد تقى قمى .
- ۸ - الشيخ الطوسى و منهجه فى تفسير القرآن: سعيد احمد اكبر آبادى
- ۹ - عرض للتجاه اللغوى فى تفسير التبيان: سيد مرتضى آيت الله زاده شيرازى .
- ۱۰ - شيخ الطائفة ابو جعفر الطوسى ، حياته ومؤلفاته: محمد اقبال انصارى
- ۱۱ - حنين المجامير (شعر): صلاح الصاوى المصرى .
- ۱۲ - الشيخ الطوسى من الافذاذ الذين قل ان وجود الدهر بامثاله: سيد

۳ - مآخذ و منابع خارجی راجع به
شیخ طوسی (انگلیسی - فارسی):
عبدالکریم گلشنی.

۴ - نکاتی از فهرست شیخ طوسی
مربوط به عصر آغازین امامت (انگلیسی)،
مونتگمری وات.

(ترجمه برخی از این مقالات به فارسی
در کتاب هزاره شیخ طوسی آمده است).

۲۶۱ - یکماه در اصفهان

فرهنگ نخعی، ۱۳۷۶ق، ص ۶۱.

ج: برخی از مقالات عربی که به
معرفی مرحوم شیخ طوسی پرداخته اند:

۲۶۲ - تاریخ الحیاة العلمیة

ضیاءالدین دخیلی، مجله الرسالة،

قاهره ۱۳۵۷ق، سال ۶، ص ۱۵۴۸.

۲۶۳ - تاریخ النجف

شیخ علی شرقی، مجله الحیرة، نجف

۱۳۴۵ق، عدد ۳، جلد ۱، ص ۹۲.

۲۶۴ - التبیان فی تفسیر القرآن

علی خاقانی، مجله الغری، نجف،

ربیع الثانی ۱۳۶۵ق/۱۹۴۶م، ص ۷، ش

۱۲ و ۱۳، ص ۲۳۹ - ۲۴۱.

۲۶۵ - تفسیر القرآن

سید علی نقی نقوی از علمای بزرگ

هند (م ۱۴۰۹ق)، مجله الرضوان، لکهنو،

هند، س ۱، ش ۱۱، ص ۲۴.

۲۶۶ - تفسیر القرآن الکریم

شاگرد غریبواوی، مجله النجف، نجف

۱۳۷۶ق، س ۱، ش ۱۰، ص ۹.

۲۶۷ - الجذور التاریخیة لنشأة مدرسة
النجف

حسن عیسی الحکیم (صاحب کتاب
«الشیخ الطوسی») مجله الرباطة،

نجف ۱۳۹۶ق/۱۹۷۵م، س ۲، ش ۱.

۲۶۸ - الدراسة فی النجف

سید احمد مجید عیسی، مجله البیان،

نجف، س ۲، ش ۲۷، ۲۸، ص ۷۳۰.

۲۶۹ - الدراسة فی النجف

محمد علی بلاغی، مجله الاعتدال،

نجف ۱۳۶۵ق، س ۶، ش ۵، ص ۳۲۱.

۲۷۰ - ذکر شیخ الطائفة الطوسی

شیخ آقا بزرگ تهرانی (م ۱۳۸۰ق)،

مجله النشاط الثقافی، نجف ۱۳۷۸ق، ش

۶، ص ۳۴۷.

۲۷۱ - شیء عن النجف

عبدالرسول شریفی، مجله العرفان،

صیدا ۱۳۶۷ق، ج ۳۵، جزء ۸، ص

۱۱۵۱.

۲۷۲ - الشیخ الطوسی

حسین علی محفوظ، مجله رسالة

الاسلام، دانشگاه اصول الدین، بغداد

۱۳۹۱ق، س ۵، ش ۱ و ۲.

۲۷۳ - الشیخ الطوسی

عبدالهادی فضلی، مجله النجف،

نجف ۱۳۸۲ق، س ۵، ش ۲، ص ۲۸.

۲۷۴ - الشیخ الطوسی

سید محمد بحر العلوم، مجله الغری،

نجف، جمادی الاولی ۱۳۶۵ق/۱۹۴۶م،

- س ۷، ش ۱۶، ص ۳۱۳-۳۱۵
- ۲۷۵ - الشيخ الطوسي مؤسس المركز العلمي بالنجف
- محمود محمد خضيرى (مراقب فرهنگى وزارت تعليم و تربيت مصر)
- مجلة رسالة الاسلام، قاهره ۱۳۷۴ق، س ۷، ش ۱، ص ۴۰-۴۶.
- ۲۷۶ - الشيخ محمد بن الحسن الطوسي مؤسس جامعة النجف
- محمد رضا مظفر (م ۱۳۸۳ق)، مجلة النجف، نجف ۱۳۷۷ق، س ۲، ش ۴-۷.
- ۲۷۷ - الشيخ المفيد على خاقانى، مجلة الغرى، نجف، س ۱ ش ۱۱، ص ۲۶۴.
- ۲۷۸ - صفحة من تاريخ النجف على شرقى، مجلة الحيرة، ۱۳۴۵ق، ج ۱، جزء ۳.
- ۲۷۹ - طرائف من سيرة الشيخ الطوسي حسين على محفوظ، مجلة الايمان، نجف ۱۳۸۷ق، س ۳، ش ۳ و ۴.
- ۲۸۰ - العلوم الدينية سيد محمد صادق نشأت، رسالة الاسلام، ۱۳۷۴ق، س ۶، ش ۴، ص ۴۲۴.
- ۲۸۱ - عوامل الحياة الأدبية فى النجف عبدالرسول شريفى، العرفان، صيدا ۱۳۶۹ق، ج ۳۷، جزء ۸، ص ۸۷۰.
- ۲۸۲ - مجدد القرن الرابع عشر عبدالهادى اسدى، الدليل، نجف
- ۱۳۶۶ق، س ۱، ش ۳ و ۴، ص ۱۱۳.
- ۲۸۳ - مجموع الاعياد عبدالحميد دجيلى، مجلة المجمع العراقى، بغداد ۱۳۷۵ق، ج ۴، جزء ۲، ص ۶۲۰.
- ۲۸۴ - مجلة مجمع علمى عربى دمشق ج ۲۴، ص ۲۶۸.
- ۲۸۵ - مكتبة الامام محمد هادى امينى نجفى، (درآن از نفائس كتابخانه اميرالمؤمنين (ع) بحث مى نمايد) نجف، س ۴، ش ۸، ص ۲۰-۲۲.
- ۲۸۶ - مكتبة الامام اميرالمؤمنين (ع) محمد هادى امينى، التوحيد، بغداد ۱۹۵۹م/۱۳۸۰ق، س ۱۴، ش ۳۶، ص ۲.
- ۲۸۷ - نظرة فى كتاب ماضى النجف و حاضرها يعقوب سرکيس، الاعتدال، نجف ۱۳۶۵ق، س ۶، ش ۱، ص ۳۶.
- ۲۸۸ - نظرة فى ماضى النجف و حاضرها شيخ باقر شريف قرشى، مجلة النشاط الثقافى، نجف ۱۳۷۷ق، س ۱، ش ۵، ص ۲۶۲.
- ۲۸۹ - نوادر المخطوطات فى مكتبة ملك صلاح الدين منتجد، مجلة معهد المخطوطات العربية، قاهره ۱۳۸۰ق، مجلد ۶، جزء ۱ و ۲، ص ۶۷ و ۶۹ و ۷۰ و ۷۴.
- د: برخى از مقالات فارسى كه به

معرفی شیخ پرداخته اند

۲۹۰ - ارتباط رجال شیخ طوسی با رجال
برقی

سید محمد جواد شبیری، نشر: سومین
کنگره جهانی حضرت امام رضا(ع)،
ربیع الاول ۱۴۱۰ ق.

۲۹۱ - تألیفات شیخ طوسی

رضا استادی (نگارنده) «فهرست
کتابخانه مسجد اعظم قم» «فهرست
کتابخانه مدرسه فیضیه قم، «فهرست
کتابخانه آیت الله گلپایگانی» و...
مجله‌تور علم، قم، س ۱، ش ۱، ص ۹۸-۱۰۳
(در این مقاله، آثار شیخ را ۵۳ کتاب و
رساله بر شمرده است).

۲۹۲ - جامعه دینی نجف

هیأت تحریریه، مجله مکتب اسلام،
قم ۱۳۸۲ ق، س ۴، ش ۱۲، ص ۴۱.

۲۹۳ - چهار کتاب اصلی علم رجال

رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت
آیت الله خامنه‌ای (مدظله)، یادنامه علامه
امینی، ج ۲، ص ۳۷۲-۴۱۲ (در آن به
شناسائی دقیق و مفصل اختیار الرجال و
«فهرست شیخ طوسی» پرداخته اند).

۲۹۴ - شرح حال شیخ طوسی ونهایه ونسخ
آن

محمد تقی دانش پژوه، فرهنگ ایران
زمین، مجلد ۴، ص ۷۴-۱۲۱.

۲۹۵ - شیخ طوسی

علی دوانی، مکتب اسلام، قم، س
۱، ش ۶، ص ۴۳-۴۸ و ش ۷، ص

۱۹-۲۵.

۲۹۶ - شیخ طوسی

هیأت تحریریه، پاسدار اسلام، قم،
۱۳۶۰ ش / ۱۴۰۲ ق، س ۱، ش ۱، ص
۵۸-۵۹.

۲۹۷ - شیخ طوسی

سید علی اکبر موسوی محب الاسلام،
نامه آستان قدس مشهد ۱۳۸۲ ق، ش ۱۳،
ص ۸-۱۷.

۲۹۸ - فهرست شیخ منتخب الدین و

فهرست شیخ طوسی

سید موسی شبیری زنجانی، یادنامه
علامه امینی، ج ۱، مقاله سوم، ص
۴۷-۵۳ چ

۲۹۹ - مفسران نامدار قرآن

عبدالرحیم عقیقی بخشایشی. کیهان
اندیشه، اسفند ۱۳۶۸ ش ۲۸،
۱۵۸-۱۶۰ (تحت عنوان: شیخ طوسی
مفسر قرن پنجم)

۳۰۰ - وجوه تمایز تفاسیر معروف

محمود سبط الشیخ، کیهان اندیشه،
اسفند ۱۳۶۸، ش ۲۸، ص ۱۸۸-۱۸۹
(تحت عنوان ظرائف ادبی در تبیان شیخ
طوسی)

۳۰۱ - نخستین جوامع حدیث

محمد واعظ زاده خراسانی، مجله نامه
آستان قدس، مشهد ۱۳۸۰ ق، ش ۷، ص
۱۴.

۵ - شیخ الطائفه در کتب خطی

۳۰۲ - الإجازات

سید عبدالله (م ۱۱۷۳ق) بن نورالدین
بن سید نعمه الله تستری جزایری صاحب
«انوار نعمانیه» کتابخانه حسینیہ
شوشتریها، نجف ش ۳۲. ص ۳۴.

۳۰۳ - الإجازہ

کہ شیخ احمد بن عبدالله خوانساری
در سال ۱۱۶۵ق. بہ شاگردش ملا محمود
عطا کردہ است. نسخہ خطی کتابخانہ
مدرسه آیت اللہ بروجردی، نجف، ش
۶۱۰، «ج».

۳۰۴ - الإجازہ الکبیرہ

شیخ عبدالله بن صالح بن جمعه
سماہیجی بحرانی (م ۱۱۳۵ق) خطی
کتابخانہ علامہ شیخ آقا بزرگ تهرانی ص
۲۰.

۳۰۵ - تاریخ مصر والقاهرہ

لبعض الاشاعره، قطب الدین محمد
اشکوروی لاهیجی در محبوب القلوب و
قاضی سید نورالله مرعشی تستری (شہید
ثالث، ش ۱۰۱۹) در مجالس المؤمنین،
طبع تهرآن سال ۱۳۷۵ق. ج ۱، ص
۴۸۱. از این کتاب، کرامت معروف شیخ
(کہ در مقدمہ بدان اشارتی رفت) را نقل
می نمایند.

۳۰۶ - تاریخ النجف

عبدالرحیم محمد علی صاحب «شیخ
الباحثین الآغا بزرگ الطهرانی» و
«مصارالدراسه عن النجف»، در مقدمہ آن
بہ تفصیل از مرحوم شیخ بحث نموده
است.

۳۰۷ - تذکرۃ العلماء

سید مهدی علی رضوی، نسخہ خطی
کتابخانہ ممتاز العلماء - لکهنو، ج ۲ ص
۱۱۲ - ۱۱۷.

۳۰۸ - تعلیقہ علی منہج المقال

میرزا محمد باقر بن محمد اکمل وحید
بہبہانی (۱۱۱۶ - ۱۲۰۶ق) نسخہ خطی
کتابخانہ عمومی آیت اللہ حکیم، کہ بہ
خط محمد بن یوسف عاملی در ۱۱۸۸ق.
نگارش یافته، ص ۲۵۲ و نسخہ دیگری در
ہمان کتابخانہ کہ بہ خط معصوم بن علی
مدد خراسانی و درش ۱۷۴ می باشد، ص
۲۵۴.

۳۰۹ - تلخیص الاقوال فی معرفۃ الرجال

(با رجال و سیط میرزا محمد)

میرزا محمد بن علی بن ابراہیم
حسینی استرآبادی (م ۱۰۲۸ق) صاحب
منہج المقال فی تحقیق احوال الرجال (با
حضرت مهدی امام زمان در مکہ ملاقات
نمودہ است. رک: ریحانہ الادب ج ۲،
ص ۲۲۴-۲۲۵) چاپ اول، ۱۳۶۷ق)
نسخہ خطی کتابخانہ سید حسن موسوی
خرسان، نجف، ص ۳۵۸ و نسخہ
کتابخانہ شیخ آقا بزرگ تهرانی، ص
۱۴۱، «أ».

۳۱۰ - الجمال عن حال الرجال

سید احمد بن محمد بغدادی حسنی
عطار (م ۱۲۱۵ق) (ارجوزہ ای است کہ در
آن بہ شناسائی رجال پرداختہ است) نسخہ
خطی کتابخانہ آیت اللہ حکیم، ش

۲۰۳، ص ۶۸ به خط مرحوم شیخ محمد سماوی صاحب «ابصار العین فی انصار الحسین» می‌باشد، که در ۱۳۶۸ ق نوشته شده است.

۳۱۱- حدائق المقربین

امیر محمد صالح خاتون آبادی اصفهانی، (م ۱۱۲۶ ق) (وی داماد علامه شیخ محمد باقر مجلسی و صاحب کتابهای احوال الملائکه، اسرار الصلوه، اسماء من استبصر من العلماء، تکلمة مرآة العقول، شرح فقیهه، شرح استبصار و... می‌باشد)، شرح حال ۳۰ تن از علماء شیعه. باب ۴ در حالات فقهاء تشیع در زمان غیبت، ش ۷.

۳۱۲- الحصون المنیعة فی طبقات الشیعة شیخ علی بن محمد رضا کاشف الغطاء (م ۱۳۵۲ ق) نسخه خطی کتابخانه کاشف الغطاء، نجف، ص ۷۴۹.

۳۱۳- الخلاصه

شیخ محمد بن عبدالله بن علی بن حسن بحرانی (ارجوزه ای در ۱۱۵۰ بیت می‌باشد که در ۱۱۷۰ ق از نظم‌ش فارغ گشته است) نسخه خطی ش ۴۵۴، کتابخانه آیت الله بروجردی، نجف، ص ۱۲۲.

۳۱۴- خیرالرجال فی بیان احوال الرجال شیخ بهاء الدین محمد لاهیجی (از تألیف آن در ۱۰۹۷ فراغت جسته است) نسخه خطی کتابخانه آیت الله حکیم، نجف، ش ۶۷۳، ص ۱۴

۳۱۵- الدرۃ البهیة

مرزوق بن محمد بن عبدالله شونکی بحرانی (از دانشمندان ق ۱۳) نسخه خطی کتابخانه آیت الله بروجردی، و آن به خط مؤلف می‌باشد که در تاریخ ۱۲۱۴ ق نگاشته است، ش ۲۶۶ ورقه ۶، «ج»

۳۱۶- الدرر البهیة فی تراجم علماء الإمامیة

سید محمد صادق بحر العلوم، (م ۱۳۹۹ ق) نسخه خطی آن در کتابخانه مؤلف در نجف می‌باشد.

۳۱۷- الرجال

محمد بن حسن بن علی حرّ عاملی (۱۰۳۳-۱۱۰۴ ق) صاحب «وسائل الشیعه» و «اثبات الهداة» و «بداية الهدایه» و احوال الصحابه و... می‌باشد. او کتابی نیز به نام «تذکره المتبحرین فی علماء المتأخرین» دارد که جلد دوم «امل الامل» محسوب و حاوی شرح حال علمای غیر جبل عامل است که با شیخ طوسی معاصر و یا بعد از وی بوده‌اند که در ۱۳۰۲ ق در تهران چاپ سنگی گشته است، نسخه خطی کتابخانه آیت الله حکیم، نجف، ش ۵۲۸.

۳۱۸- سیر العلم فی النجف

سید محمد حسن آل طالقانی نجفی، نسخه خطی آن نزد مؤلف است. و علامه تهرانی در «حیاه الشیخ الطوسی» از آن نقل می‌نماید، ص ۱-۱۴.

۳۱۹- الشیخ الطوسی

سید احمد حسینی، ۲۵۰ ص.

۳۲۰ - طبقات المحدثین المتقدمین و المتأخرین^۶

یوسف بن حسن بن احمد بن عبدالهادی حنبلی (م ۹۰۹ق) ج ۲، ص ۳۵.

۳۲۱ - عدة الرجال

سید محسن بن حسن حسینی اعرجی مقدس کاظمی (م ۱۲۲۷ یا ۱۲۴۰ق) (از شاگردان وحید بهبهانی و سید صدرالدین قمی بوده و سید عبدالله شبر و سید محمد باقر رشتی از شاگردان او بوده اند) صاحب: «الوافی فی شرح الوافی» و «المحصل فی شرح وافیة الأصول». و «تلخیص الاستبصار» و می باشد. نسخه خطی کتابخانه آیت الله حکیم، نجف.

۳۲۲ - غایة الآمال فی استعمال احوال الرجال

شیخ علی بن حاج ملا محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی تهرانی (م ۱۳۱۸ق) (او پدر و فرزندش همگی از علماء بنام و صاحب تألیفات فراوان می باشند. از آثار وی، در رالایتام فی تفسیر آیات احکام، نهایه الآمال، تحریر الاصول، تحفة الانام فی الطهارة والصلوة والصیام و... را می توان نام برد). این کتاب مانند شرح «منتهی المقال» ابوعلی حایری (م ۱۲۱۵ق) می باشد.

۳۲۳ - فائق المقال فی الحدیث و الرجال احمد بن عبدالرضا، نسخه خطی:

ایسیانک سوماتی، کلکته.

۳۲۴ - فهرست مخطوطات الظاهرية^۷

اداره کتابخانه ظاهریه دمشق.

۳۲۵ - فهرست مطبوعات مکتبه الامام امیرالمؤمنین (ع)

ترتیب: محمد هادی امینی، ج ۱، ۲ و ۳ در بسیاری از صفحات.

۳۲۶ - الفوائد الغرابة

ابوالحسن فتونی عاملی (م ۱۲۷۸ق)، نسخه خطی کتابخانه آیت الله حکیم، ش ۳۶۴، ص ۸ (و این نسخه به خط مرحوم شیخ محمد سماوی [م ۱۳۷۰ق] صاحب «عنوان الشرف» در سال ۱۳۶۲ق نگاشته شده است).

۳۲۷ - محبوب القلوب

قطب الدین محمد لاهیجی اشکوری (از شاگردان محقق داماد (۱۰۴۲ق)، این کتاب مشتمل بر سه بخش می باشد:

۱ - احوال حکماء قبل از اسلام ۲ - احوال حکماء اسلام ۳ - احوال ائمه اطهار و مشایخ ابرار، از جمله: شیخ طوسی نسخه خطی، ش ۴۸۸۹، کتابخانه دانشگاه تهران رک: الذریعه ۲۰/۱۴۲.

۳۲۸ - مختلف الرجال

علامه سید حسن بن هادی بن محمد علی صدر (۱۲۷۲-۱۳۵۴ق)، در فائده دهم از مقدمه آن، ترجمه شیخ را ایراد

۶ - رک معجم المؤمنین ج ۹، ۲۰۲.

۷ - همان

نموده است.

۳۲۹ - مشاهیر اسلام

عبدالمولیٰ طریحی، در حرف «میم»

۳۳۰ - مشجر الرجال

شیخ بهاء الدین محمد بن حسین بن
عبدالصمد حارثی عاملی (شیخ بهائی)

(۹۵۳ - ۱۰۳۱ق) نسخه خطی کتابخانه
آیت الله حکیم، نجف، ش ۲۲۴.

۳۳۱ - المشیخه المرثیه

سید محمد حسین بن علی اصغر
حسنی تبریزی (شیخ الاسلام) نسخه خطی
کتابخانه مرحوم علامه طباطبایی (ره)

۳۳۲ - المعارف

سید محمد موحد اصفهانی، شامل
زندگینامه مرحوم شیخ و اساتید و شاگردان
و روایات او می باشد.

۳۳۳ - مکتبات النجف و مختصر من

تاریخها

سید احمد حسینی، حاوی زندگانی
شیخ طوسی در مقدمه می باشد.

۳۳۴ - مکمل الافهام فی ذکر العلماء
الاعلام

میرزا محمد علی معلم حبیب آبادی
صاحب مکارم الآثار (منظومه ای است که
به روش نخبه مقاله سروده است).

۳۳۵ - مناقب الشافعی و طبقات اصحابه^۱
مؤلف نامعلوم، برگرفته شده از تاریخ
اسلام ذهبی می باشد.

۳۳۶ - نهایه الآمال فی ترتیب خلاصه

الاقوال

نورالدین علی بن حیدر علی قمی،
نسخه خطی، ش ۹۸۷، کتابخانه مرحوم
سید محمد مشکات، اهدایی به دانشگاه
تهران.

در پایان مقاله تذکر چند نکته ضروری
می نماید:

۱ - این کتب تنها کتابهایی هستند
که فیش برداری گردیده اند و هدف
استقصاء تام نبوده است.

۲ - کتاب حدیقه الرضویه لؤلؤ الصدف
فارسی بوده و به اشتباه در شمار کتب عربی
جای گرفته است.

۳ - بر کتاب «اعلام المکاسب» ۲
نقد، یکی توسط سید جواد شبیری در مجله
نور علم ش ۱۹ ص ۷۰-۸۴ و ش ۲۱ ص
۶۲-۷۷ و دیگری توسط رضا
مختاری و علی اکبر زمانی نژاد در کیهان
اندیشه ش ۶ ص ۱۰۵-۱۱۹ نگاشته شده
است.

۴ - سطر ۵ ص ۱۴۴ ستون اول
(قسمت اول مقاله) بدین صورت اصلاح
گردد: رجالی بزرگ (۳۷۲-۴۵۰ق) و
سطر ۴ آن «ابوحسین» صحیح است.

۵ - موضوع کتاب شماره ۴۰، سرگذشت
یکی از رهبران متنفسد عشایر و پیشوایان
انقلاب ۱۹۲۰ م عراق می باشد.

۶ - سطر ۱۴ ص ۱۵۵ ستون اول
(قسمت اول مقاله) بدین صورت صحیح

است: از ابوالحسن محمد فرزند ابوعلی طوسی، نواده شیخ... ۷ - سطر ۲۵ ص ۱۶۵ ستون اول، (ق) صحیح است. ۶

۸ - از مجموع کتب و مقالات یاد شده، شماره‌های ذیل ویژه شیخ الطائفه نگاشته شده است: ۷۳، ۲۱۴، ۲۵۸، ۲۶۰، ۲۶۴، ۲۷۰، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۳۱۹، ۳۳۲.

۹ - این کتب به مصادر زندگانی شیخ الطائفه اضافه گردد:

۳۳۷ - تاریخ کربلا و نجف (بزبان اردو) سید طیب جزائری، پاکستان، لاهور، ۱۳۸۲ق، ص ۱۲۲.

۳۳۸ - فهرست الکتب العربیه و الفارسیه فی مکتبه Banklpore (به زبان انگلیسی) ترتیب: مولای عبدالحمید، هند، پاتنا، ۱۹۳۷م، ج ۵، جزء اول، ص ۱۸۵ و ۱۸۹، ج ۵، قسم دوم، ص ۲۲۱.

۳۳۹ - قاموس الاعلام (به زبان ترکی)

شمس الدین سامی بیک (م ۱۹۰۴/م ۱۳۲۶ق) استانبول، چاپخانه مهران، ۱۳۰۶ق ۶ جلد وزیری بزرگ. ج ۱ ص ۷۰۲ (تحت عنوان ابوجعفر طوسی).

۳۴۰ - کلیات فی علم الرجال،

جعفر سبحانی (به زبان عربی)، وزیری، ۱۸۴ ص، مرکز مدیریت حوزه علمیه قم، ۱۴۰۸ق، ص ۶۳-۶۴، ۶۵، ۳۷۹-۳۸۷.

بقیه از صفحه ۱۴۴

درباره این که طرف قرارداد ذمه همه آنها مسیحی یا یهودی و یا مجوسی باشد نداشته و چه بسا که افرادی به این اسم نیز مشمول قرارداد واقع شده باشند و همین مطلب شاید موجب اشتباه مالک و ابویوسف و... شده باشد که پیمان ذمه را در مورد غیراهل کتاب نیز جایز دانسته اند.

ولی روشن است که ملاک در حکم الهی، کتاب و سنّت است و فرض این است که در کتاب و سنّت حکمی بر جواز انعقاد پیمان ذمه با غیراهل کتاب وارد نشده است.